

Uchwała nr 2/2020
Polskiej Rady Języka Migowego
z dnia 3 IX 2020 r.

w sprawie

Przeglądu przepisów prawa z zakresu działania Departamentu Spraw Obywatelskich
MSWiA.

Na podstawie § 5 ust. 1 *Zarządzenia nr 4 Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23
marca 2012 r. w sprawie sposobu i trybu działania Polskiej Rady Języka Migowego (Dz.Urz.
MPiPSz 2012poz. 4)* uchwala się, co następuje:

§ 1

Polska Rada Języka Migowego rekomenduje zmiany treści aktów prawnych
przedstawione w dokumencie stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Polska Rada Języka Migowego przekazuje ww. rekomendację Pełnomocnikowi Rządu ds.
Osób Niepełnosprawnych.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca

Polskiej Rady Języka Migowego

Polska Rada Języka Migowego na prośbę Departamentu Spraw Obywatelskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji przedstawia opinię dotyczącą zapisów aktów prawnych będących w zakresie ww. Departamentu tj:

- ustawy z dnia z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 463, 695) wraz z aktami wykonawczymi;
- ustawy z dnia z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2020 r. poz. 332, 695, 875) wraz z aktami wykonawczymi;
- ustawy z dnia z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2019 r. poz. 1397, 2294, z 2020 r. poz. 695.) wraz z aktami wykonawczymi;
- ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o dokumentach paszportowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 617) wraz z aktami wykonawczymi.

Zwrócono szczególną uwagę na następujące aspekty:

1. Konsultacje odbywają się w języku polskim. Dla osób głuchych i słabosłyszących język polski może być językiem obcym, stąd wielką barierą jest brak przetłumaczonych aktów prawnych na polski język migowy. Przetłumaczenie tych aktów pozwoliłoby przeprowadzić konsultacje w szerszym zakresie. Ponadto przetłumaczone w niedalekiej przyszłości i umieszczone na stronach Sejmu akty prawne pozwolą na bieżąco osobom głuchym i słabosłyszącym posługującym się PJM posiadać dostęp do obecnego stanu prawnego i poznać własne prawa, co przyczyniłoby się do zmniejszenia wykluczenia i nierówności społecznych.
2. Kilukrotnie w przywoływanych aktach prawnych np. Art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz. U. z 2020 r. poz. 332, 695, 875) znajduje się opis prawidłowo wykonanego zdjęcia, gdzie okulary trzeba standardowo zdejmować, chyba że posiada się orzeczenie o niepełnosprawności wzroku. W ustawach jest mowa o ciemnych szklach. Praktyka pokazuje jednak, że fotografowie zalecają wykonanie fotografii w ogóle bez okularów. Czy zdjęcia prezentujące twarz w dowodzie osobistym i paszporcie, ewentualnie w innych ewidencjach mogą prezentować elementy aparatów słuchowych lub implantów? Przedmioty te służą do ciągłego użytku - ułatwiają komunikację także z fotografem. Rekomendujemy dopuszczenie takich sytuacji.

3. PRJM rekomenduje we wszystkich opiniowanych aktach prawnych wprowadzenie wyraźnej nadrzędności uprawnień wynikających z ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się. Według PRJM istnieje sprzeczność w zapisach ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się, w której organ zapewnia usługi tłumacza i wspierające komunikowanie się, a zapisami np. Art. 32 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 463, 695), gdzie to osoba, strona czynności, musi zapewnić tłumacza lub biegłego we własnym zakresie. Podobne zapisy występują kilka razy. Do Członków PRJM wpływają sygnały, iż pomimo funkcjonowania ustawy o języku migowym, Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego - Organ administracji publicznej pozostawia po stronie głuchych odpłatność za tłumacza polskiego języka migowego, co jest w naszej opinii sprzeczne z powyższą ustawą. Należy wprowadzić takie zapisy, aby podobne sytuacje się nie powtarzały także w aspekcie Art. 85 ust. 5 i 8 Prawo o aktach stanu cywilnego.
4. PRJM rekomenduje przeprowadzenie szerokich konsultacji społecznych, których celem będzie poznanie opinii wszystkich zainteresowanych środowisk w kwestii zmiany ustawy z dnia z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2019 r. poz. 1397, 2294, z 2020 r. poz. 695.) poprzez dodanie do bazy informacji o niepełnosprawności i jej rodzaju.
5. Wydaje się zasadne dodanie podpunktu w Art. 18 ust. 1, który umożliwi na wniosek (nie obligatoryjnie) obywatela starającego się o wyrobienie paszportu umieszczenie w rejestrze danych dokumentu paszportowego, bądź w samym paszporcie informacji, informacji o rodzaju niepełnosprawności. Zapis taki być może umożliwi zapewnienie osobie głuchej odpowiedniego wsparcia za granicą. Może to być istotne w trakcie podróży zagranicznych, pozwala bowiem na określoną pomoc osobie z niepełnosprawnością. Może to być np. wezwanie tłumacza języka migowego w razie utrudnionej komunikacji, tłumaczenie ważnych informacji na język migowy np. na lotnisku lub w zagranicznych urzędach, policji, itp. Nie każda osoba głucha udająca się za granicę posiada inny akredytowany dokument ze zdjęciem poświadczający, że jest osobą z niepełnosprawnością.

Jednocześnie Polska Rada Języka Migowego nie wyklucza możliwości, że istnieją inne

